

Sædegaardsejerne, og det tror jeg er af ikke ringe Betydning. Det er jo saadan, at en Husmand, og det har han for Resten tilfælles med Gaardejeren og ogsaa med den større Hartkornsejer, i Reglen ikke ejer andet end den Jord, han har med større eller mindre Gæld paa. Naar han dør, skal det deles, men naar en saadan Ejendom hurtig skal bringes under Hammeren, vide vi jo alle, at da opnaas der ikke for den, hvad den er værd, der bliver maaske slet intet til Arvingerne og Ejendommen falder i fremmede Hænder. Naar Ejeren derimod faar Lov til testamentarisk at begunstige et af sine Børn, kan han gøre dette med meget ringe Offer for de andres Vedkommende, og Jorden kan da lettere bevares i Familiens Eje. Det sætter jeg megen Pris paa ved dette Forslag. Det har nemlig en ikke ringe Betydning ude paa Landet, at Jorden saaledes gaar i Arv fra Slægt til Slægt. Det avler Kærlighed til Jorden, et Begreb, som man neppe ret forstaar her inde i Byen, men som ude paa Landet spiller en stor og betydningsfuld Rolle, og som bevirker, at Jorden dyrkes med større Omhu og derved ogsaa yder mere. Selv om Forslaget ikke har nogen gennemgribende Betydning, har det dog nogen Betydning for Husmændene. Jeg tror derfor, at disse ville modtage det med Glæde og Taknemmelighed, idet de derved kunne gøre det bedre for deres Børn end hidtil, og det er mit Haab, at Forslaget vil blive gennemført om just ikke i denne Form, saa dog i en saa temmelig lignende.

Ordføreren for Forslagsstillerne

(Aadal): Det ærede Medlem for Sorø Amts 1ste Valgkreds (Zahle) viser os jo ikke den kønne Side af Medaillen, det lod til, at Testationsretten kun var til for at gøre Børn arveløse. Jeg skal indrømme, at der ved Testationsretten kan forefalde noget, som ikke burde være, men saaledes gaar det jo ved alle Rettigheder, de kunne misbruges. Testationsretten er ingeniunde given for at gøre Børnene arveløse, man har mange Eksempler paa, at den er kommen Folk meget til Nytte. Jeg har i Praksis tidt stødt paa, at en gammel Husmand eller Husmandsenke er kommen til

mig og har spurgt om, hvorledes de skulde ordne sig paa deres gamle Dage over for deres Børn, og de ere da ofte blevne meget forbavsede over, at de ikke som Gaardmændene kunne lave Testamente, hvad der er meget almindeligt paa min Egn. De har kun den Vej at gaa, at sælge deres Hus, hvis de vil være sikre paa, at en af Børnene faar den til en passende Betaling, hvorved der ogsaa kan blive noget at udbetale til de øvrige Arvinger. Det ærede Medlem mente, at Forslaget var fremkommet paa et meget belejligt Tidspunkt, det kunde se ud, som om det var fremkommet i Agitationsøjemed. Men jeg maa bestemt paastaa, at det har ikke været min Tanke, og jeg tror heller ikke de øvrige Forslagsstilleres. Det kan godt være, at det ærede Medlem ikke kan tænke sig andre Grunde til at komme frem med et Forslag. Der er jo et gammelt Ord, der siger: „Tyv tror o. s. v.“. Det kan jeg nu ikke sige noget om, men jeg synes ikke, at det her er betimeligt, at lægge et saadant Synspunkt til Grund for et Forslag, som det foreliggende. Det ærede Medlem mente, at Testationsretten var gaaet noget ud af Brug. Det kan være, at den er gaaet noget ud af Brug paa enkelte Egne, men jeg er temmelig sikker paa, at hvis den blev mere almindelig bekendt, vilde den ogsaa blive brugt i langt større Udstrækning, thi den er et virkeligt Gode for Gaardmændene, og jeg er ogsaa overbevist om, at den kan blive et virkeligt Gode for Husmændene. Det ærede Medlem mente, at det var den eneste Reform, som mit Parti havde at byde Husmændene. Jeg vil dertil sige, at blot for to Aar siden vedtog vi ogsaa en Husmandslov, var det da Meningen, at det var den eneste Reform vi havde at byde Husmændene? Jeg synes, at saadanne Argumenter gaa noget i Luften, ud i det blaa, thi vi have jo slet ikke derved sagt, at det er den eneste Reform, vi have at byde, ikke i mindste Maade, man kan blive ved at arbejde frem ad paa denne Vej, hvad jeg ogsaa for mit Vedkommende agter at gøre. Med disse korte Bemærkninger skal jeg atter anbefale Forslaget og udtale min Tak til den sidste ærede Taler for hans velvillige Udtalelser.